



SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

z wykonanego badania podstawowego na rzecz postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej w 2024 r.

zrealizowanego na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 7/2024, znak: DŻW.eoz.862.12.1.2024 z dnia 28.05.2024 r. wydanej na podstawie § 2 ust. 1 i ust. 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.).

Tytuł zadania: Analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych oraz jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji wybranych rodów gęsi na przykładzie populacji nie większej niż 450 sztuk gęsi zatorskich

Lp. 13 w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170 z późn. zm.)
--

Okres realizacji: 2024 r.

CELE ZADANIA

Celem tematu badawczego była analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych oraz cech jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji wybranych rodów gęsi na przykładzie gęsi zatorskich umożliwiającą przygotowanie aktualnej charakterystyki badanej populacji.

WYNIKI

Gęsi zatorskie (Fot. 1) są rodzimą rasą gęsi domowych, która została wytworzona w latach 50. XX wieku pod kierunkiem prof. dr Heleny Bączkowskiej. Celem hodowli było podniesienie użytkowości gęsi podkarpackiej, powszechnie utrzymywanej w okolicach Nowego Targu, poprzez skrzyżowanie jej z trzema innymi rodzimymi odmianami gęsi.

Powstała rasa cechuje się doskonałym przystosowaniem do warunków klimatycznych Polski i jest dobrze dostosowana do chowu tradycyjnego. Gęsi zatorskie charakteryzują się zwartą budową ciała, mięsem o wysokiej wartości dietetycznej, niskim poziomem otluszczenia oraz wysokiej jakości białym pierzem, co czyni je atrakcyjnymi zarówno pod względem użytkowym, jak i gospodarczym.



Fot 1. Para gęsi zatorskich w warunkach chowu tradycyjnego CBiE WHiBZ URK w Rząsce (Fot. R. Turowski)

Wyniki analizy cech użytkowych gęsi zatorskich, przedstawione w tabeli 1., wskazują na różnice w zmienności wybranych parametrów w zależności od płci i wieku ptaków:

- **Masa ciała:** Wyższą zmienność odnotowano u samców zarówno w 8., jak i w 11. tygodniu życia, co może wskazywać na większe różnice indywidualne w tempie wzrostu w tej grupie.
- **Grubość mięśni piersiowych** w 11. tygodniu życia: Większą zmienność zaobserwowano u samców, co może być związane z różnicami w budowie ciała i rozwoju mięśni między płciami.
- **Długość grzebienia mostka** w 11. tygodniu życia: Wyższą zmienność wykazały samce, co może wpływać na ocenę potencjalnej mięsności w tej grupie.
- **Długość kości przedramienia** w 11. tygodniu życia: Zmienność była wyższa u samców, co może sugerować zróżnicowanie rozwoju szkieletu kończyn w obu grupach.

Uzyskane wyniki potwierdzają zadowalający poziom mięsności młodych gęsi zatorskich utrzymywanych w warunkach tradycyjnego chowu. Świadczy to o wysokiej przydatności tej rasy do produkcji mięsa charakteryzującego się dobrą jakością oraz niskim otłuszczeniem, co czyni ją wartościowym wyborem w chowie ekstensywnym i produkcji tradycyjnej.



Tabela 1. Wyniki pomiarów przyżyciowych rosnących samców i samic gęsi zatorskiej

Lp.	Cecha	Samce	Samice
1.	Masa ciała w 8. tygodniu życia		
	wartość średnia (g)	4043	3566
	współczynnik zmienności (%)	10,69	9,02
	odchylenie standardowe (g)	432	322
2.	Masa ciała w 11. tygodniu życia		
	wartość średnia (g)	4916	4282
	współczynnik zmienności (%)	10,46	8,67
	odchylenie standardowe (g)	514	371
3.	Grubość mięśnia piersiowego w 11. tygodniu życia		
	wartość średnia (cm)	1,98	1,94
	współczynnik zmienności (%)	12,16	9,19
	odchylenie standardowe (cm)	0,24	0,18
4.	Długość grzebienia mostka w 11. tygodniu życia		
	wartość średnia (cm)	16,10	15,24
	współczynnik zmienności (%)	4,62	4,07
	odchylenie standardowe (cm)	0,74	0,62
5.	Długość przedramienia w 11. tygodniu życia		
	wartość średnia (cm)	19,40	18,32
	współczynnik zmienności (%)	4,50	3,87
	odchylenie standardowe (cm)	0,87	0,71

W tabeli 2. przedstawiono wskaźniki przeżywalności gęsiąt zatorskich w okresie wychowu. Przeżywalność młodych samic była nieco wyższa niż u samców, jednak w obu grupach wskaźnik śmiertelności nie przekroczył 15%. Szczególnie po 8. tygodniu życia odnotowano mało padnięć, co świadczy o dobrej kondycji zdrowotnej gęsi oraz odpowiednich warunkach utrzymania w okresie wychowu.

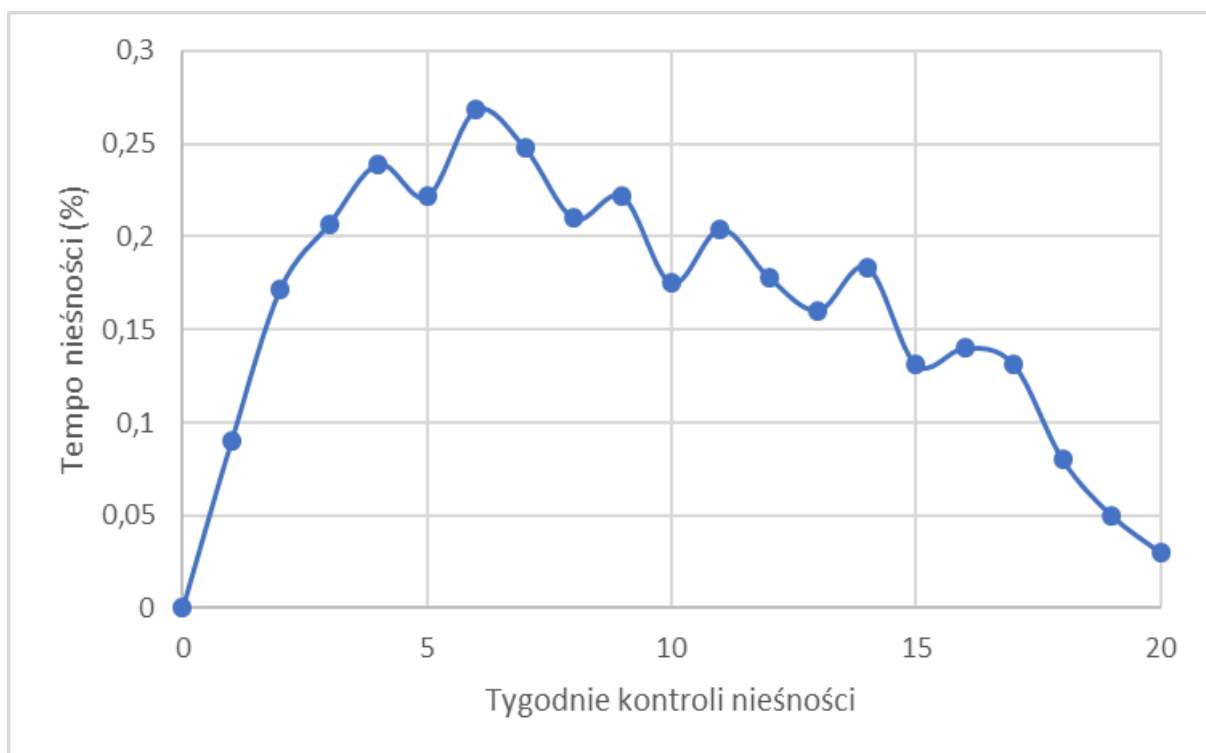
Tabela 2. Przeżywalność gęsiąt zatorskich (samce i samice) podczas wychowu

Lp.	Cecha	Samce	Samice
1.	Przeżywalność (%) od 1. dnia do 8. tygodnia życia	92,4	91,1
2.	Przeżywalność (%) od 1. dnia do końca wychowu (28. tydz. życia)	91,1	90,4



Średnie tempo nieśności stada w analizowanym okresie wyniosło 22,3%. Wykres 1. przedstawia krzywą nieśności gęsi zatorskich, monitorowaną przez 20 tygodni w trzecim roku użytkowania. Przebieg krzywej wykazuje charakterystyczny wzorzec, zbliżony do obserwowanego u innych gatunków drobiu – intensywny wzrost tempa nieśności na początku sezonu, osiągnięcie szczytu produkcji, a następnie stopniowy spadek. Analiza krzywej nieśności umożliwia dostosowanie warunków utrzymania do aktualnych potrzeb fizjologicznych stada, co może pozytywnie wpłynąć na efektywność reprodukcji.

Wykres 1. Krzywa nieśności (%) gęsi zatorskich w trzecim roku użytkowania, kontrolowanej przez 20 tygodni



W trzecim sezonie użytkowania gęsi reprodukcyjne znosiły średnio ponad 34 jaja (Tabela 3.), przy czym cecha ta wykazywała znaczną zmienność, co wskazuje na potencjał do dalszej poprawy poprzez odpowiednie działania hodowlane. Średnia masa jaja gęsi zatorskich, oceniana w tym samym okresie, wyniosła ponad 165 g (Tabela 3.), a współczynnik zmienności tej cechy był niski, co ma istotne znaczenie technologiczne, zwłaszcza w kontekście prowadzenia lęgów.

Na Wykresie 2. przedstawiono krzywą średniej masy jaja gęsi zatorskich w trzecim sezonie nieśności, ocenianą w ciągu 20 tygodni użytkowania reprodukcyjnego. Zaobserwowano stopniowy spadek średniej masy jaj w trakcie sezonu, co sugeruje, że jaja znoszone na początku okresu reprodukcyjnego cechują się najwyższą wartością biologiczną.

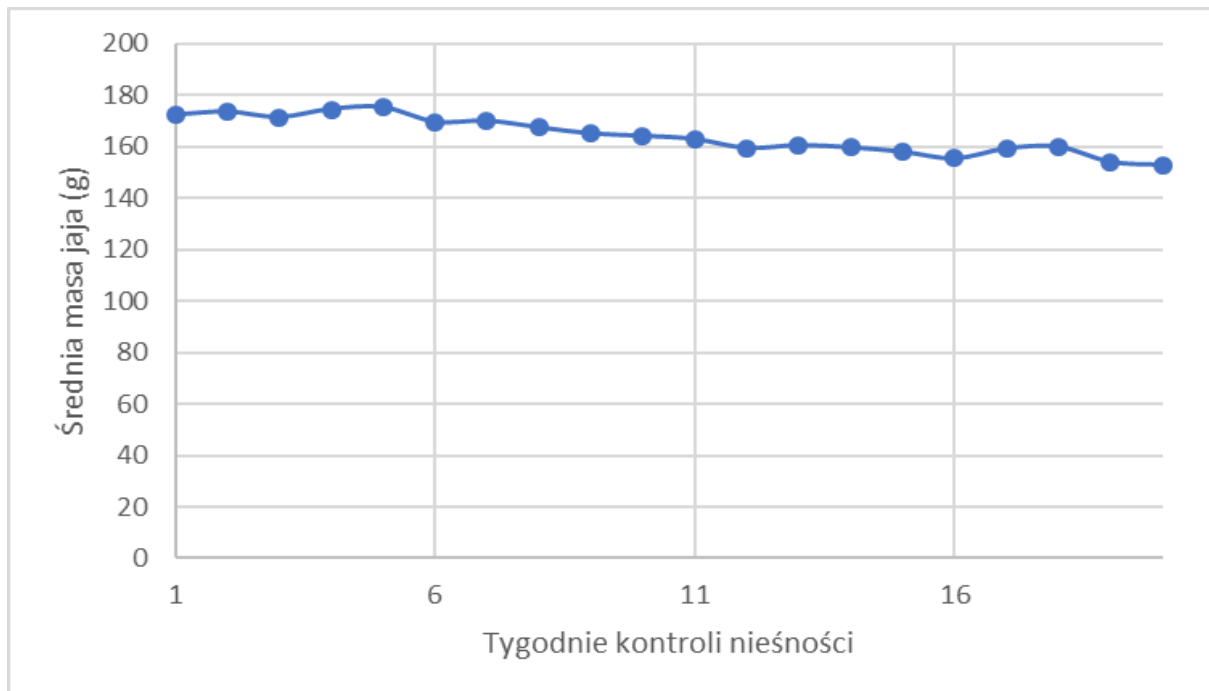


Monitorowanie tej cechy jest istotne dla procesu lęgowego, ponieważ pisklęta wykluwane z cięższych jaj mają lepsze szanse na rozwój.

Tabela 3. Wyniki oceny cech produkcyjnych gęsi zatorskich w trzecim roku użytkowania

Lp.	Cecha	Wartość
1.	Liczba jaj zniesionych przez noski od 1. do 20. tygodnia produkcji wartość średnia (szt.) współczynnik zmienności (%) odchylenie standardowe (szt.)	34,1 23,7 8,1
2.	Masa jaj zniesionych od 1. do 20. tygodnia produkcji nieśnej wartość średnia (g) współczynnik zmienności (%) odchylenie standardowe (g)	165,1 5,0 8,3
3.	Udział jaj dwuzótkowych (%) w całym okresie kontroli nieśności	0,59

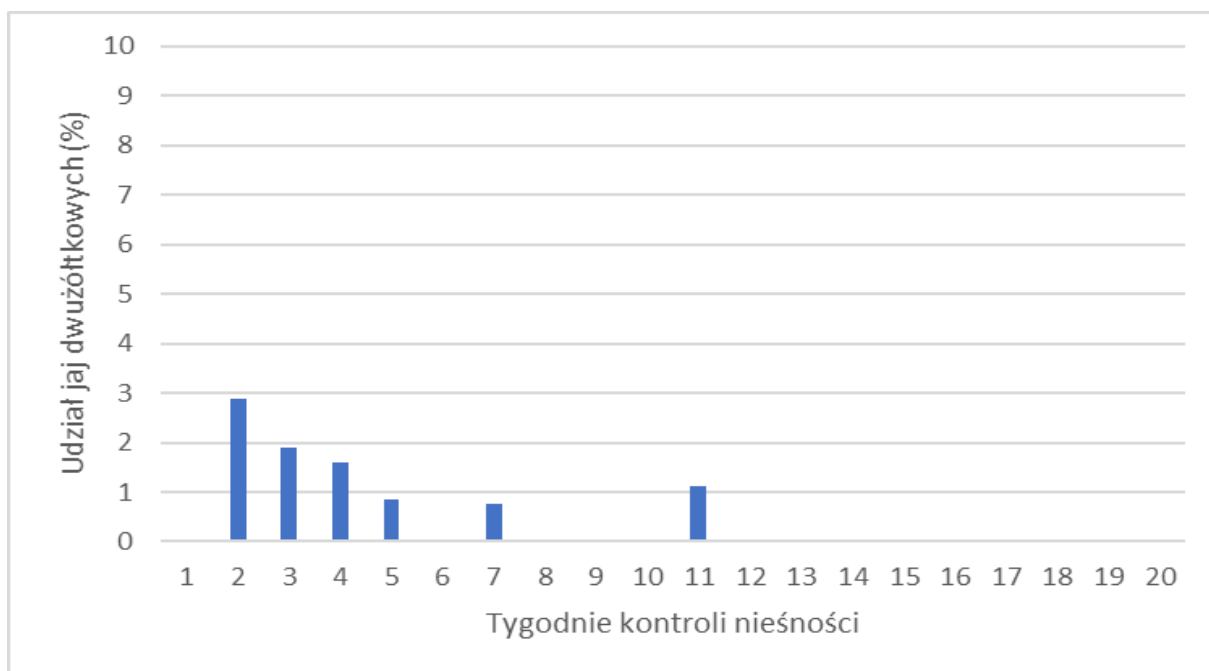
Wykres 2. Krzywa średniej masy jaja (g) gęsi zatorskich w trzecim roku użytkowania kontrolowanej przez 20 tygodni





Udział jaj dwużółtkowych znoszonych przez dwuletnie nioski w całym sezonie użytkowania wynosił 0,59% (Tabela 3). Największe nasilenie występowania takich jaj zaobserwowano na początku okresu nieśności (Wykres 3.), co zazwyczaj wiąże się z dużym nagromadzeniem substancji odżywczych w organizmach niosek, prowadzącym do niepożądanego w reprodukcji podwójnej owulacji.

Wykres 3. Udział jaj dwużółtkowych [%] w kolejnych tygodniach nieśności w trzecim roku użytkowania



Analizowane stado reprodukcyjne charakteryzowało się doskonałą przeżywalnością w trakcie trzeciego sezonu reprodukcyjnego (Tabela 4). Wysoki poziom przeżywalności świadczy o dobrej kondycji stada w okresie rozrodczym oraz o utrzymaniu wysokiego standardu zdrowotności, co jest kluczowe dla efektywności hodowli.

Tabela 4. Przeżywalność dorosłych gęsi zatorskich (samce i samice) podczas trzeciego sezonu użytkowania

Lp.	Cecha	Samce	Samice
1.	Przeżywalność w okresie produkcji (%)	99,3	97,8

Tabela 5. przedstawia wyniki analizy wartości biologicznej jaj wylęgowych od gęsi zatorskich w trzecim sezonie użytkowania reprodukcyjnego. Średni wskaźnik zapłodnienia jaj wyniósł prawie 70%. Lęgi charakteryzowały się niskim poziomem zamieralności zarodków między 1. a 28. dobą inkubacji. Mimo tego, uzyskane dane wskazują na relatywnie niskie



wskaźniki wylęgowości w stadzie. Główną przyczyną tego zjawiska może być specyfika systemu utrzymania, w którym ograniczenie inbrodu zmniejszają możliwość naturalnego doboru partnerów przez ptaki. Taki system, choć korzystny z punktu widzenia hodowli, może wpływać negatywnie na efektywność reprodukcji.

Tabela 5. Wyniki oceny jakości jaj wylęgowych pochodzących od gęsi zatorskich w trzecim sezonie użytkowania

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (%)
1.	Wskaźnik zapłodnienia jaj	69,78
2.	Wskaźnik zamieralności zarodków do 6. doby lęgu	5,63
3.	Wskaźnik zamieralności zarodków od 7. do 28. doby lęgu	1,68
4.	Udział jaj zapłodnionych z których nie wykuły się pisklęta	9,76
5.	Wskaźnik wylęgu piskląt zdrowych z jaj nałożonych	55,72
6.	Wskaźnik wylęgu piskląt zdrowych z jaj zapłodnionych	79,84



STRESZCZENIE

Badanie przeprowadzono zgodnie z harmonogramem opisanym we wniosku o dotację w 2024 roku.

Wyniki wskazują na duży potencjał użytkowy gęsi zatorskich, zarówno w zakresie produkcji mięsa, jak i reprodukcji. W 8. tygodniu życia średnia masa ciała samców przekroczyła 4 kg, natomiast samic 3,5 kg. Dodatkowo, wskaźniki takie jak grubość mięśni piersiowych, długość grzebienia mostka i długość przedramienia, oceniane w 11. tygodniu życia, potwierdzają obiecujące właściwości mięsne tej rasy. Uzyskane wyniki sugerują, że gęsi zatorskie są dobrze dostosowane do produkcji gęsiny w warunkach tradycyjnego chowu, co może stanowić podstawę do ewentualnego rozwinięcia ich hodowli na szerszą skalę.

Przebieg nieśności w trzecim roku użytkowania był zgodny z typowym wzorcem dla drobiu, choć nie odnotowano wysokiego szczytu nieśności. Nieśność była dość dobrze rozłożona podczas kolejnych tygodni reprodukcji. Najcięższe i najbardziej wartościowe jaja były znoszone w początkowym i środkowym etapie nieśności, co ma znaczenie zarówno z punktu widzenia biologicznego, jak i technologicznego. Niski wskaźnik zapłodnienia w trzecim sezonie reprodukcji prawdopodobnie wynikał z systemu utrzymania ograniczającego swobodny dobór ptaków do kojarzeń, co może wpływać na efektywność reprodukcji.

Stado dorosłych gęsi wykazało bardzo wysoką przeżywalność w okresie reprodukcji, co potwierdza ich odporność oraz dobre przystosowanie do ekstensywnego systemu chowu. Podobnie wysoki wskaźnik przeżywalności odnotowano w przypadku gęsiąt. W trakcie inkubacji najniższa zamieralność zarodków miała miejsce w okresie od 1. do 28. doby, co jest charakterystyczne dla lęgów sztucznych wśród ptaków domowych.

Uzyskane wyniki wskazują, że gęsi zatorskie są dobrze przystosowane do produkcji mięsa w warunkach tradycyjnych. Wysoka przeżywalność zarówno dorosłych osobników, jak i gęsiąt, świadczy o ich odporności oraz zdolności do adaptacji w ekstensywnych systemach chowu. Kontynuacja badań nad cechami mięsnymi, reprodukcją oraz lęgami jest niezbędna dla lepszego zrozumienia biologii tych procesów i dalszego doskonalenia warunków utrzymania oraz lęgów. Jest to szczególnie istotne w kontekście rosnącego zainteresowania hodowlą gęsi w ekstensywnych systemach produkcji.



Tytuł zadania: **Analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych w hodowlanych populacjach wybranych rodów kur, na przykładzie populacji nie większej niż 660 sztuk kur czubątka polska (CP-11) i 660 sztuk kur czubątka polska (CP-22).**

Lp. 10 w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170 z późn. zm.)

Okres realizacji: 2024 r.

CELE ZADANIA

Celem tematu badawczego była analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych w hodowlanych populacjach kur czubątka polska z rodów CP-11 i CP-22 umożliwiającą przygotowanie aktualnej charakterystyki badanej populacji.

WYNIKI

Czubątka polska jest rodzimą rasą kur typu nieśnego, której obecność na ziemiach polskich została udokumentowana w licznych źródłach historycznych już od połowy XIX wieku. W 2004 roku na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie rozpoczęto prace hodowlane nad wytworzeniem dwóch rodów: CP-11 (Fot. 1) i CP-22 (Fot. 2). Rody te różnią się barwą upierzenia oraz pokrojem i użytkowością. Stanowią atrakcyjną propozycję dla drobnych gospodarstw przydomowych.



UNIWERSYTET ROLNICZY
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt



Fot 1. Pisklęta czubutki polskiej (ród CP-11) w CBiE WHiBZ URK w Rzasce (Fot. K. Andres)



Fot 2. Pisklęta czubutki polskiej (ród CP-22) w CBiE WHiBZ URK w Rzasce (Fot. K. Andres)



Tabela 1. przedstawia wyniki analizy zmienności cech użytkowych samców i samic czubatkii polskiej z rodów CP-11 i CP-22. Ptaki z rodu CP-11, zarówno samce, jak i samice, osiągały wyższą średnią masę ciała w porównaniu do osobników z rodu CP-22.

Samice obu rodów wykazywały większą zmienność masy ciała w 20. tygodniu życia niż samice, co wskazuje na większe różnice indywidualne w tej grupie. Średnia masa ciała ptaków po okresie wychowu była zgodna z wartościami charakterystycznymi dla kur typu nieśnego utrzymywanych w warunkach chowu tradycyjnego. Wyniki te potwierdzają przystosowanie rodów CP-11 i CP-22 do tradycyjnych warunków hodowli oraz ich potencjał użytkowy.

Tabela 1. Wyniki pomiarów przyżyciowych samców i samic z rodów CP-11 i CP-22 czubatkii polskiej

Lp.	Cecha	CP-11	CP-22
1.	Masa ciała samców w 20. tygodniu życia		
	wartość średnia (g)	2163	1983
	współczynnik zmienności (%)	6,2	7,1
	odchylenie standardowe (g)	135	141
2.	Masa ciała samic w 20. tygodniu życia		
	wartość średnia (g)	1421	1307
	współczynnik zmienności (%)	8,8	8,6
	odchylenie standardowe (g)	125	112

Tabela 2. prezentuje przeżywalność kurecząt z rodów CP-11 i CP-22 w okresie wychowu. Przeżywalność ptaków w rodzie CP-11 była wyższa niż w rodzie CP-22, co może wskazywać na różnice w przystosowaniu do tradycyjnych warunków utrzymywania i użytkowania pomiędzy tymi rodami.

Tabela 2. Przeżywalność samców i samic czubatkii polskiej z rodów CP-11 i CP-22 podczas wychowu

Lp.	Cecha	CP-11	CP-22
1.	Przeżywalność (%) od wylęgu do 20. tygodnia życia	85,9	74,6

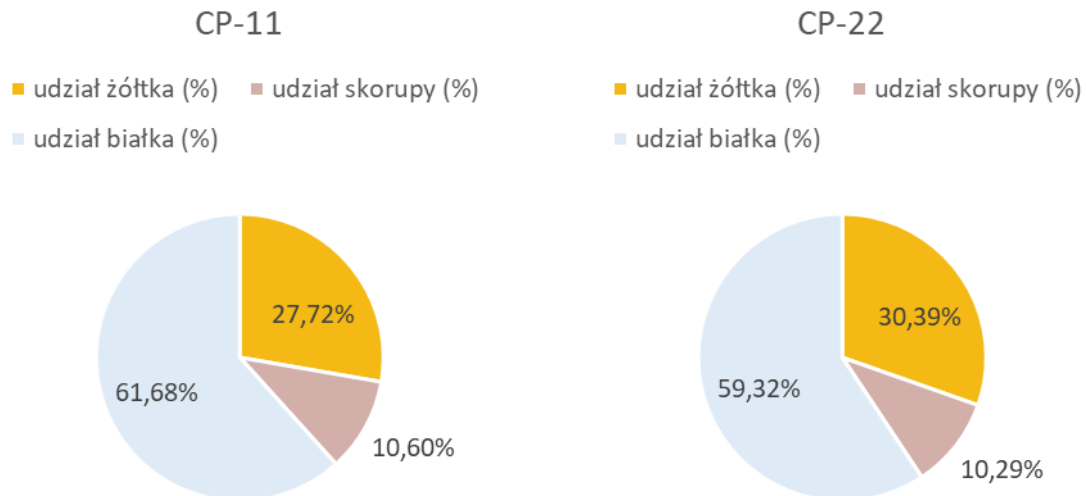


Tabela 3. przedstawia zestawienie tempa nieśności oraz przeżywalności kur i kogutów z rodów CP-11 i CP-22 czubatki polskiej w okresie od 21. do 56. tygodnia życia. W analizowanym okresie ród CP-11 wykazywał wyższe tempo nieśności w porównaniu do rodu CP-22, jednak w obu przypadkach tempo nieśności było stosunkowo niskie. Niższa nieśność może być zaletą w użytkowaniu tradycyjnym, wspierając naturalny instynkt kwoczenia, wyższą jakość jaj, lepszy stan zdrowia ptaków i długowieczność. W zakresie przeżywalności zaobserwowano różnice między rodami. W rodzie CP-11 wyższą przeżywalnością cechowały się samce, podczas gdy w rodzie CP-22 odwrotną zależność – wyższa przeżywalność dotyczyła kur. Warto zauważyć, że w rodzie CP-11 nie odnotowano żadnego przypadku padnięcia wśród kogutów, natomiast koguty z rodu CP-11 wykazywały nieco najniższą przeżywalność. Kury z rodu CP-11 charakteryzowały się wyższą przeżywalnością w porównaniu do samic z rodu CP-22. Wyniki te wskazują na istotne różnice między rodami zarówno w zakresie nieśności, jak i przeżywalności, co może stanowić podstawę do dalszych badań oraz ewentualnych działań hodowlanych.

Tabela 3. Tempo nieśności i przeżywalność kontrolowane między 21. a 56. tygodniem życia w rodach CP-11 i CP-22 czubatki polskiej

Lp.	Cecha	CP-11	CP-22
1.	Tempo nieśności (%)	51,3	36,6
2.	Przeżywalność samce (%)	100	92,0
3.	Przeżywalność samice (%)	96,1	94,7

Na wykresie 1. zaprezentowano te cechy jakości jaj analizowane w 33. tygodniu życia kur z rodów CP-11 i CP-22, które można przedstawić jako wartości procentowe. Na diagramach kołowych przedstawiono udział % żółtka, białka i skorupy w jaju. Warty podkreślenia jest bardzo wysoki udział żółtka w jaju w obu analizowanych grupach. Wartości te przypominają wyniki uzyskiwane przez kury utrzymywane w pierwszej połowie 20. w. Proces selekcji genetycznej, stawiający nacisk na masę jaja, w przypadku rodów selekcyjowanych spowodował zmniejszenie żółtka, które uznawane jest za około dwa razy cenniejsze dietetycznie od białka i którego tworzenie wymaga większego zaangażowania organizmu nioski.



Wykres 1. Cechy jakości jaj analizowane w 33. tygodniu życia kur z rodów CP-11 i CP-22 (wartości procentowe)

Analiza jakości jaj dwóch rodów czubчатки polskiej, CP-11 i CP-22 (Tabela 4.), wskazuje na istotne różnice w ich cechach fizycznych i jakościowych. Jaja z rodu CP-22 charakteryzują się większą masą (49,36 g), bardziej zaokrąglonym kształtem (indeks kształtu 78,97%), grubszą skorupą (0,37 mm) oraz intensywniejszą barwą żółtka ocenianą według skali La Roche'a (6,87 pkt.). Dodatkowo, w przypadku tego rodu nie zaobserwowano plam krwawych, a udział jaj z plamami mięsnymi (6,66%) był niższy niż w rodzie CP-11.

Z kolei jaja CP-11 wyróżniały się wyższą jakością białka (81,41 jednostek Haugh'a), co może być istotne z punktu widzenia technologicznego wykorzystania jaj. Ród ten cechuje się także wyższymi wartościami indeksów żółtka (49,89%) i białka (8,60%), jednak jaja te są nieco mniejsze (47,26 g) i mają cieńszą skorupę (0,35 mm). W przypadku CP-11 odnotowano również wyższy udział jaj z wadami, takimi jak plamy krwawe (3,33%) i plamy mięsne (10,00%).

Podsumowując, ród CP-22 wydaje się bardziej odpowiedni w kontekście produkcji jaj o wyższej masie i mniejszym odsetku wad, natomiast CP-11 może być preferowany ze względu na lepszą jakość białka i strukturę żółtka. Oba rody mają specyficzne zalety, które mogą być przydatne w różnych kierunkach użytkowania.



Tabela 4. Cechy jakości jaj analizowane w 33. tygodniu życia kur z rodów CP-11 i CP-22 (wartości średnie)

Ród	Indeks kształtu (%)	Masa jaja (g)	Masa żółtka (g)	Masa białka (g)	Masa skorupy (g)	Grubość skorupy (mm)
CP-11	74,89	47,26	13,16	29,28	5,03	0,35
CP-22	78,97	49,36	15,00	29,28	5,08	0,37
Ród	Barwa żółtka wg. skali La Roche'a (pkt.)	Indeks żółtka (%)	Indeks białka (%)	Jakość białka (jednostki Haugh'a)	Udział jaj z plamami krwawymi (%)	Udział jaj z plamami mięsnymi (%)
CP-11	5,80	49,89	8,60	81,41	3,33	10,00
CP-22	6,87	47,56	8,06	80,60	0,00	6,66

Wyniki oceny wartości biologicznej jaj wylęgowych dwóch rodów czubutki polskiej zostały przedstawione w tabeli 5. Rody CP-11 i CP-22 czubutki polskiej wykazują zbliżone wyniki w zakresie wskaźników zapłodnienia i wylęgowości jaj. Wskaźnik zapłodnienia wynosił 90,07% dla CP-11 i 89,29% dla CP-22. Wskaźnik wylęgu piskląt z jaj nałożonych wyniósł 78,96% dla CP-11 i 79,15% dla CP-22. Natomiast wskaźnik wylęgu piskląt z jaj zapłodnionych był nieco wyższy w CP-22 (88,64%) w porównaniu do CP-11 (87,66%).

Tabela 5. Wyniki oceny jakości jaj wylęgowych pochodzących od czubutki polskiej (CP-11 i CP-22)

Lp.	Wyszczególnienie	CP-11	CP-22
1.	Wskaźnik zapłodnienia jaj (%)	90,07	89,29
2.	Wskaźnik wylęgu piskląt z jaj nałożonych (%)	78,96	79,15
3.	Wskaźnik wylęgu piskląt z jaj zapłodnionych (%)	87,66	88,64



STRESZCZENIE

Badanie zostało zrealizowane w sposób zgodny z harmonogramem podanym w szczegółowym opisie zadania na realizację którego złożono wniosek o udzielenie dotacji w 2024 r.

Wyniki oceny użytkowości czubatkii polskiej z rodów CP-11 i CP-22 potwierdzają ich dobre przystosowanie do warunków chowu tradycyjnego. Po okresie wychowu ptaki osiągnęły masę ciała typową dla kur typu nieśnego. Samce i samice z rodu CP-11 charakteryzowały się wyższą średnią masą ciała w porównaniu z ptakami z rodu CP-22. Oba rody wykazywały wysokie wskaźniki przeżywalności, przy czym koguty i kury z rodu CP-11 miały wyższą przeżywalność podczas kontroli użytkowości nieśnej.

Tempo nieśności obu rodów było niskie, co może wynikać z braku selekcji genetycznej w stadach wyjściowych. Jaja od kur z rodu CP-11 były lżejsze i bardziej wydłużone, natomiast jaja z rodu CP-22 były cięższe i bardziej kuliste. Ród CP-22 wyróżniał się także grubszą skorupą jaja, co pozytywnie wpływa na ich trwałość mechaniczną podczas transportu i inkubacji oraz ochronę zawartości jaja przed niekorzystnymi warunkami przechowywania. Analiza jakości jaj wykazała wysoką wartość białek i żółtek w obu rodach, co świadczy o ich potencjale użytkowym. Wysoki udział żółtka w jajach, przypominający cechy kur z początków XX wieku, wskazuje na nieselekcjonowane pochodzenie czubatek polskich i zachowanie ich tradycyjnych cech.

Badania potwierdzają, że oba rody czubatkii polskiej posiadają wiele unikalnych cech, zwłaszcza w zakresie jakości jaj i zdolności adaptacyjnych do chowu ekstensywnego. Wysokie wskaźniki przeżywalności podkreślają ich odporność i przydatność w systemach tradycyjnych. Wyniki wskazują jednak na konieczność kontynuacji badań nad wzrostem, reprodukcją i lęgami, aby lepiej zrozumieć biologię tych procesów. Taka wiedza jest kluczowa w kontekście rosnącego zainteresowania hodowlą kur w warunkach chowu ekstensywnego.